

VTT

Teologin ja luonnontieteilijän keskustelun tuotto?

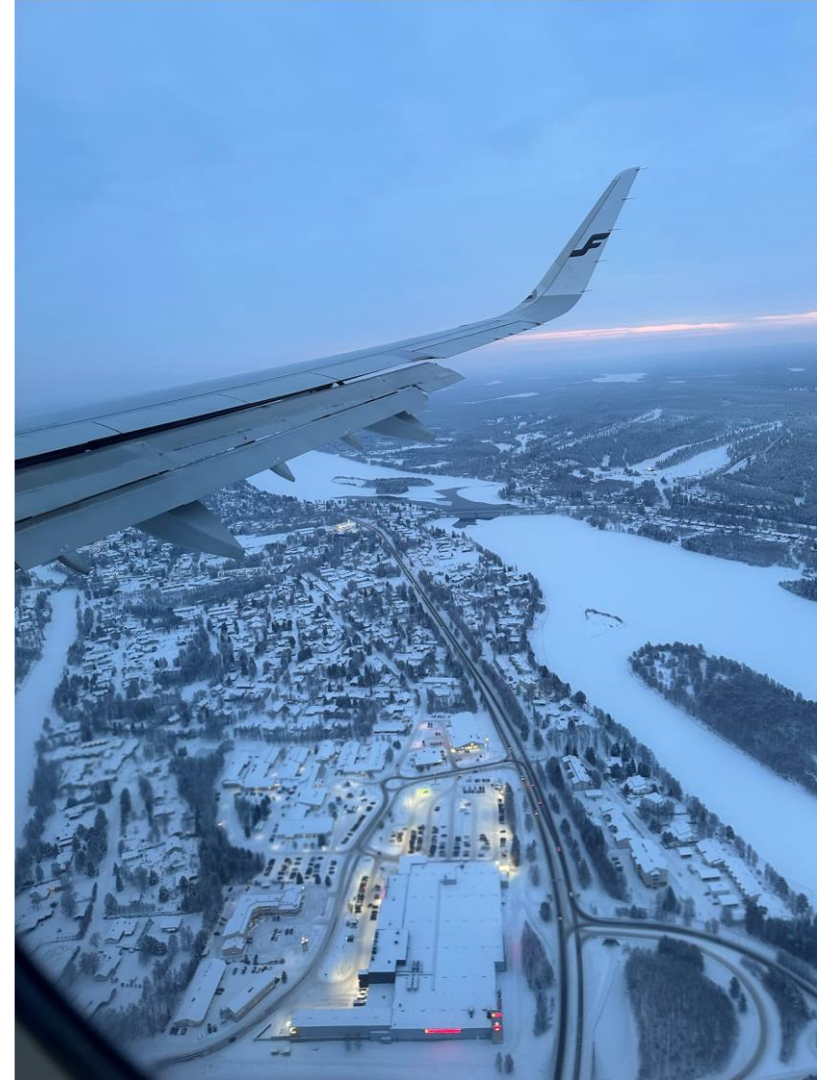
Markus Olin

9.4.2024

Luonnontieteilijöiden ja teologien dialogi

Sisältö

- Kolme näkökulmaani
- Itsekkäät näkemykset ja ”kaupungilla käynti”
- Teologien näkemyksiä
- Teologian ja luonnontieteen (teknologian) kipupisteitä
- Caset
 - Jaakko Heinimäki
 - Tapio Lampinen
 - LuTe
- Yhteenveto
 - Kuvassa Kemijoki ja Rovaniemi, jonne piti junalakon takia lentää

■ Teologia

- Ei koulutusta tähän
- Paljon ja pitkäaikaista vuorovaikutusta teologien kanssa
- Lute-ryhmässä vuosikymmen
- Wiki: ”tutkii kohteena olevan uskonnon uskomuksia käyttäen apunaan myös muiden tutkimusalojen menetelmiä”
- Siis liittymiä muihin humanistisiin tieteisiin

■ Luonnontiede

- Perusteellinen koulutus teoreettisesta fysiikasta käytäntöön
- Tutkimuksen tavoitteena ymmärtää luontoa ja ympäristöä
- Varsin monenlaisia tutkimuskohteita, mutta perusmenetelmä aika lailla muuttumaton
- Ymmärrys keskiössä

■ Teknologia

- Pitkä työura takana (ja vielä vähän edessä) VTT:llä teknologian tutkijoiden parissa
- Tutkimuksen tavoitteena uudet laitteet, prosessit ja ohjelmistot
- Hyöty, tuotto jne. keskiössä

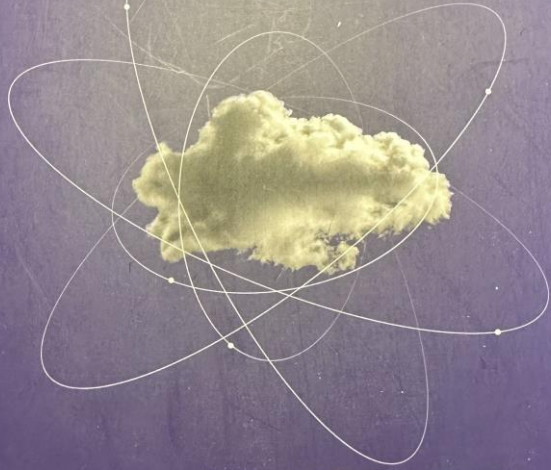

Itsekkäät näkemykset ja ”kaupungilla käynti”

- Varsin usein luonnontieteilijät (fyysikot kärjessä) uskovat oman alansa riippumattomuuteen kaikesta muusta – moni fyysikko tuntuu pitävän kemiaa fysiikan alalajina biologiasta puhumattakaan
- Teknologiahuuma on ehkä vielä pahempi, kun uutta kehitettäessä unohdetaan luonto ja ihmiset (esimerkkejä on lukemattomia)
- Sovelletun fysiikan prof. Erik Spring ehdotti fyysikoille ”kaupungilla käyntiä”
- Teologien ja humanistien kanssa keskustelu olkoon siis yksi muoto fyysikon ”kaupungilla käynnillä” – todellisuuden parempaa kohtaamista

TIETEEN JA USKONNON DIALOGI

ALISTER
McGRATH

KIRJAPAJA

Teologien näkemyksiä

- Teologien totuudet ja tosiasiat paljon monimutkaisempia ja –tahoisia kuin luonnontieteessä
- Aku Visalan kirjoissa usein kohta: tämä termi voi merkitä ainakin näitä asioita
- Teologiassa vedotaan siihen, kuka on aihepiiristä kirjoittanut, tietenkin myös mitä – luonnontieteessä kuka väistyy taemmas, mutta ei poistu toki kokonaan (Newton, Einstein, Darwin)
- Ei luonnontiede ole kuitenkaan riippumaton henkilöstä, ja tämä pitäisi pitää mielessä
- Tapaus Millikan: Alkuperäisessä mittauksessa virhe, joka korjaantui vain ajan myötä kohti oikea – liika luottamus Millikaniin

Teologian ja luonnontieteen (teknologian) kipupisteitä

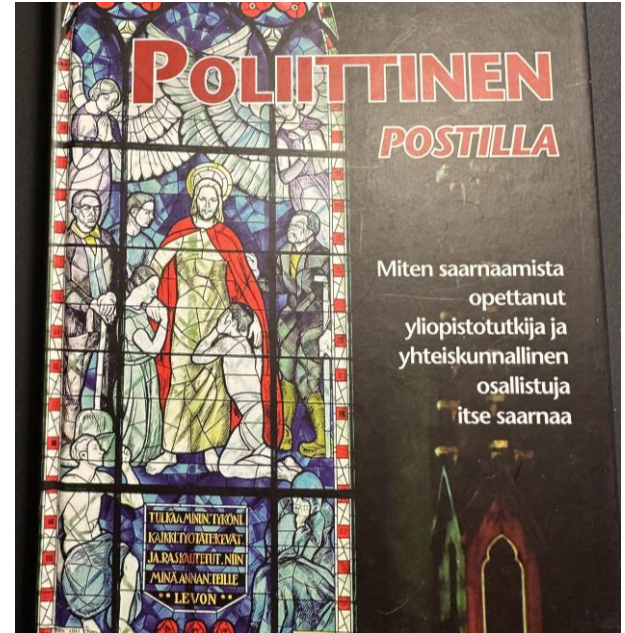
- **Kosmologia, teoreettinen fysiikka**
- Ihmiskunnan suuria aikaansaannoksia
- Mallit ovat kuitenkin ja loppujen lopuksi aika “yksinkertaisia”
- Ajan suuntaa ei osata selittää
- Teologien näkökulma
- **Elämä ja sen synty**
- Biologiassa ajalla on suunta – entropia (epäjärjestys) kasvaa, kun elämä luo järjestystä
- **Eettiset ratkaisut**
- Luonnontiede ja teknologia luoneet paljon hyvää ja siinä samassa pahaa
- Melkoinen sotku, jota ei fysiikan tiedoilla ratkaista

Case Jaakko Heinimäki

- Tapasin Jaakon hänen ollessaan rippileirillä, joten pitkäaikainen tuttavuus
- Tapasimme joskus 80-luvun lopussa tai 90-luvun alussa Kirkkokadulla Helsingissä, olin silloin **filosofian** lisenسياatti
- Jaakko kysyi: “Kun sulla on tuollainen titteli, niin mitä tiedät **filosofiasta**?”
- Myönsin, etten juuri mitään, mutta senpä takia luin Russelin Länsimaisen filosofian historian ja Aspelinin Ajatuksen tiet, yms.
- Opin muun muassa sen, että
 - Melkein kaikki on jo ajateltu ainakin kertaalleen
 - Moni oppisuunta on sellainen, että loppuun saakka vietyinä niiden käytännön toteutus johtaa mahdottomuuksiin
 - Ongelmiin ei ole selkeitä ratkaisuja ja moni filosofi on lopulta aika sekava ja vaikeasti ymmärrettävä

Case Tapio Lampinen

- Teologian tohtori, prof. Tapio Lampinen asui 90-luvulla ihan naapurissani, puolisoimme olivat samassa työpaikassa
- Tapio edustaa vasemmistolaista (sos.dem.) kristillisyyttä, jossa yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus on tärkeä asia
- Hän osallistui joskus 2000-luvun alussa vasemmistopoliitikkojen kristilliseen kokoukseen Oulussa
 - Olivat silloin pohtineet sitä, että kuinka tärkeää Suomen taloudelliselle menestykselle on ollut ja oli kykymme yhdessä rakentaa asioita – pelkkä teknologinen ja talousosaaminen ei riitä
 - Surullista seurata tämän päivän menoa – voitaisiinko tähän oppiin palata`!
- Lisäksi opin häneltä, että Intian vähemmistökin voi olla aika iso eli luokkaa 50 miljoonaa kristittyä

Case Luonnontiede-Teologia-ryhmä: LuTe

- Joukko teologeja ja luonnontieteilijöitä toisiltaan oppimassa
- Olemme kokoontuneet jo pitkään ja lukuisia kertoja, joten ei ole helppo nostaa yksittäisiä asioita
- Tässä muutama:
 - Teologia on tavallaan (nykyistä) luonnontiedettä paljon vanhempi tieteen haara, eikä sitä ole mahdollista edistää samanlaisilla jättiloikilla kuin joskus luonnontiedettä
 - Aku Visala: ennen keskustelua pitää määritellä käsitteet tarkkaan, fyysikko menee tässä helposti lankaan, kun omalla alalla uskoo kaiken olevan hyvin määriteltyä
 - Rope Kojonen: luonnontiede ei itsessään voi todistaa sitä, että kaiken tiedon on tultava luonnontieteen kautta
 - Luonnontieteen ja teologian suhde on ja on ollut paljon moninainen kuin käsitys niistä toistensa vihollisina
 - Prof. Olli-Pekka Vainio : Tiedekin on vain perusteltu uskomus. Fysiikassa perustelut usein vahvoja, mutta onhan pimeä aine jotenkin heikko perustelu.

Yhteenveto

- Varsin paljon rikkaampi näkemys maailmasta syntyy vuorovaikutuksessa muiden tieteen alojen kanssa
- Teologien lisäksi omaa kosketuspintaa on etenkin historiaan, mutta myös psykologiaan ja sosiologiaan
- Tästä on oikeasti jopa hyötyä omassa työssä, kun pitäisi ymmärtää miten yhteisöt suhtautuvat ydinjätteiden loppusijoitukseen!
- Lisäisin (kirjailijan puolisona) vielä taiteen, jonka kanssa meidän kaikkien olisi hyvä olla kontaktissa – yhteinen asia teologeille ja fyysikoille!

